

Den 7. oktober 2003 foretog jeg og tre af embedets øvrige medarbejdere i tilslutning til inspektionen af Arresthuset i Frederikshavn inspektion af detentionerne i politikredsen. Jeg foretog samtidig en inspektion af venterummene på politistationen i Skagen.

Denne rapport har i en foreløbig udgave været sendt til ordenspolitiet i Skagen, Politimesteren i Frederikshavn og Justitsministeriet med henblik på at myndighederne kunne få lejlighed til at fremkomme med eventuelle yderligere bemærkninger om faktiske forhold som rapporten måtte give anledning til. Politimesteren i Frederikshavn har i brev af 7. januar 2004 fremsat enkelte bemærkninger til den foreløbige rapport. Politimesterens bemærkninger er indarbejdet i denne rapport.

1. Retningslinjer mv. for indretning af venterum

I Justitsministeriets vejledning om indretning af nye politibygninger (august 1992) er der fastsat retningslinjer (også) for indretning af venterum. I forordet til vejledningen er (bl.a.) anført følgende om vejledningens anvendelsesområde og retningslinjernes karakter:

”Justitsministeriet finder det væsentligt at fremhæve retningsliniernes vejledende karakter, herunder at vejledningen alene tager sigte på egentligt nybyggeri. Justitsministeriet finder dog, at de principper, der kommer til udtryk, også efter omstændighederne vil kunne finde anvendelse i forbindelse med ombygningsarbejder i politiets eksisterende lokalemasse.”

Vejledningen indeholder følgende retningslinjer om indretning af venterum mv.:

”Venterum for anholdte.

Rummene, der anvendes til kortvarigt ophold, grupperes om et fælles forrum af en rimelig størrelse. Fra forrummet skal være adgang til et toilet.

Et venterum skal have en minimumsbredde på 2 meter og et minimumsareal på 6 m². Dagslysadgang er ikke påkrævet, men i givet fald skal vinduerne være sikrede i klasse B 3.

Bygningsdele:

Vægge og lofter:

- skal være glatte, brudsikre og uden fremspring og fuger
- skal være brudsikre
- skal have en luftlydisolation på minimum R_w 53 dB.

Døre:

- skal, ligesom dørkarmen, være i brudsikkert materiale og skal fastgøres meget solidt
- skal være udadgående, også fra forrum
- beslås kun på ydersiden med greb, cylinder og 2 stk. svære skudrigler
- forsynes med dørspion/inspektionslem.

Gulvbelægning:

- skal være linoleum eller vinyl uden samlinger
- evt. fodlister må ikke kunne demonteres uden værktøj.

Installationer:

Varmeanlæg:

- såfremt rummene kræver særskilt opvarmning, skal dette ske i form af gulvvarme eller luftvarme, således at synlige installationer undgås.

Ventilation:

- 8 x luftskifte/time.

El-anlæg:

- afbryderne for rumbelysning skal være 2-polede og anbragt uden for rummene.

Den ene pol skal tænde en rød lampe anbragt på gangen uden for afsnittet. Lampen skal fungere som erindringslampe og markere at et eller flere rum er i brug.

Svagstrømsanlæg:

- samtale/lytteanlæg med specialudført kaldetryk (berøringskontakt) indbygget i væg
- røgmelder indbygget i udsugningsarmatur
- i loftet indbygges specialarmaturer for belysning, samtaleanlæg, indblæsning og udsugning. Minimum indbygningshøjde: 35 cm.

Fast inventar:

- i hvert rum monteres en solid bænk i rummets bredde med fast forstykke til gulv.”

Vejledningen har ikke direkte betydning for min inspektion af venterum på politistationer der er opført/ombygget før vejledningen blev udsendt i 1992, men visse af de principper der ligger til grund for vejledningens retningslinjer, har betydning for vurderingen af om forholdene i venterummene er acceptable. Dette gælder f.eks. principperne for retningslinjerne vedrørende anvendelsen af (visse) bygningsdele.

Europarådets komité til forebyggelse af tortur (torturkomitéen) aflagde besøg i Danmark fra den 28. januar til den 4. februar 2002. I besøget indgik bl.a. indretningen og anvendelsen af venterum. I komitéens rapport er under pkt. 10 anført følgende:

”10. Although the cells at Horsens Police Headquarters offered satisfactory conditions of detention, the same cannot be said about the holding rooms of the Criminal Investigation Police, which were already criticised by the CPT following its 1996 visit (cf. CPT/Inf (97) 4, paragraph 22). Two of the rooms were small (2.8 m²), had no access to natural light or ventilation and were wired to equipment that played loud music when the lights were switched on (i.e. whenever detained persons were being held in them). Those rooms were claustrophobic and generated an unacceptably intimidating atmosphere. The two other holding rooms at Horsens were of an adequate size (6 m²) and had some access to natural light and ventilation; however they were dirty and the walls were in need of painting.

The CPT recommends that the 2.8 m² holding rooms of the Horsens Criminal Investigation Police – and any other similar holding facilities in Denmark – be withdrawn from service. Steps should also be taken to ensure that all detention facilities, including the two larger holding rooms at Horsens, are kept in a satisfactory state of cleanliness and repair.”

Rapporten er fremsendt til de danske myndigheder den 14. august 2002 til bemærkninger.

Justitsministeriet har i en foreløbig rapport anført følgende til det i citatet anførte:

“The Ministry of Justice has noted that the police detention rooms and holding rooms visited by the CPT in 2002 were generally found in acceptable condition, including in relation to size, lights, ventilation, cleanliness, etc.

Regarding the 2.8 m² holding rooms of the Horsens Criminal Investigation Police, the Chief of Police of Horsens has reported that the conditions have been improved already, as the two small holding rooms have been joined to one holding room.

Furthermore, the holding rooms were repaired and painted in the autumn of 2002.

The National Commissioner of Police has explained in more general terms that the holding rooms in the police stations of the country are used for detainees' short-term detention while they wait to be questioned in more detail. Furthermore, the holding rooms are used for short-term detention in connection with police bringing persons before the Enforcement Court, just as witnesses, who according to a court order, have to be fetched by the police, are placed in holding rooms for a short while if they cannot be brought before the court forthwith for the purpose of questioning in court. The holding rooms in the police stations of the country are thus used for short stays only of detained persons.

In addition, it is possible for the police - based on a concrete judgment in each individual case - to use the detention facility as holding rooms, if the detainee makes a request to this effect.

In guidance notes of 1992, the Ministry of Justice has laid down guidelines for i.a. the fitting-up of holding rooms for detainees. The guidelines contain i.a. minimum requirements with regard to the size of holding rooms for detainees and specific requirements of ventilation, intercom and monitoring and smoke detector systems. These guidelines apply to new buildings and to larger reconstruction works on the buildings of the police.

In this connection the National Commissioner of Police has reported that in a smaller part of the police's buildings are holding rooms that do not comply with the minimum requirements of the guidelines with respect to size. In connection with major reconstruction works these holding rooms will be closed down and replaced by new ones that comply with the requirements of the guidelines.”

2. Venterummene på politistationen i Skagen

Politiet i Skagen råder over to venterum. Venterummene er placeret på 1. sal i politistationen som er opført i 1972.

De to venterum er ens i størrelse og udstyr. Lokalerne, som man kommer ind i gennem et forrum, måler 108 x 360 cm. Venterummene har lyse vægge, og gulvet er belagt med mørkt lino-leum. Dørene er udstyret med dørhåndtag og skudrigler på den udvendige side. Dørene åbner indad.

Venterummene opfylder ikke vejledningens retningslinjer om en minimumsstørrelse på 6 m² og en minimumsbredde på 2 meter. Henset til tidspunktet for politistationens opførelse giver dette mig dog ikke i sig selv anledning til bemærkninger.

Indvendigt placerede hængsler kan udgøre en vis risiko idet der på dem kan fastgøres genstande som er egnede til selvmordsforsøg. Jeg henstiller derfor til politimesteren at foranledige at dørene bliver vendt, eller at problemet bliver løst på anden vis.

Jeg henleder politimesterens opmærksomhed på at det forhold at dørene åbner indad, også kan udgøre et sikkerhedsmæssigt problem for personalet på politistationen.

Dørene er ikke udstyret med en dørspion/inspektionslem.

I min rapport om inspektion af venterummene i Esbjerg har jeg skrevet følgende:

”Observation af anbragte i venterum gennem dørspioner og lignende indretninger kan gennemføres uden at forstyrre de anbragte. Dette kan være et nyttigt og hensynsfuldt supplement til observation ved åbning af døren som tilmed kan ansøre til hyppigere kontrol, herunder også i tilfælde hvor venterummene fejlagtigt antages ikke at være i brug. Dette sidste er navnlig relevant i det omfang venterummene ikke er forsynet med indikatorlamper, jf. nedenfor. Samtidig kan dørspioner og lignende beskytte politiets personale imod overfald. Etablering af sådanne installationer er næppe uforholdsmæssig dyrt. Jeg finder det derfor umiddelbart rimeligt at det kræves at døre til venterum er forsynet med dørspioner eller lignende indretninger. Jeg beder Justitsministeriet om en udtalelse herom. Jeg beder om at ministeriet forinden indhenter en udtalelse fra Rigspolitichefen.”

Venterummene er udstyret med en træbænk på 39 cm i dybden uden forstykke på den ene langvæg. Bænken måler 109 cm i længden, og det er således ikke muligt at ligge ned i venterummene. Det blev oplyst at venterumsanbringelserne typisk varer 1-4 timer.

Jeg henstiller til politimesterens overvejelse at foranledige at bænkene udskiftes eller forlænges sådan at det bliver muligt for den venterumsanbragte at ligge ned.

Jeg beder om underretning om resultatet af min henstilling.

På væggen i venterummene er der en kaldeknop. Kaldeanlægget blev afprøvet under inspektionen og fungerede uden problemer.

Venterummene oplyses af en lampe i loftet og opvarmes med en radiator under vinduet der er placeret på rummets korte væg modsat døren. Radiatoren er indkapslet med et kraftigt trådnæt på en ramme. Venterummene er forsynet med ventilationsanlæg. Der er monteret en almindelig røgalarm i loftet.

Væggene i venterummene er glatte og uden fremspring af nogen art. Begge venterum er forsynet med et vindue. Der er monteret slagfast plexiglas i begge vinduer. I det ene venterum var vinduesruden matteret. I det andet venterum var den tilsvarende rude udskiftet med en rude i klart glas. Venterummene er som allerede nævnt placeret på 1. sal. Vinduerne er af en anseelig størrelse og sidder lavt. Det er således muligt at kigge ind i det pågældende venterum udefra (politistationen ligger i et almindeligt villakvarter lidt uden for byens centrum).

I fortsættelse af mine bemærkninger herom under inspektionen går jeg ud fra at den klare rude i det pågældende venterum er udskiftet til en matteret rude, eller at det på anden måde er sikret at der ikke er indkig udefra.

Jeg beder for en ordens skyld politimesteren om at bekræfte at dette er tilfældet.

Der var på tidspunktet for inspektionen ingen ridsemærker på væggene mv. inde i venterummet. Det blev på forespørgsel oplyst at venterumsanbragte i almindelighed bliver visiteret inden de indsættes i venterummet.

Der er ikke røde lamper i forrummet eller på gangen uden for forrummet der markerer at det pågældende venterum – eller et af venterummene – er i brug. Det blev under inspektionen på forespørgsel oplyst at politistationen ikke bliver forladt hvis der er personer anbragt i venterummene.

Jeg har noteret mig at politiet i Skagen er opmærksom på at der er en risiko for at glemme at der er personer anbragt i venterummene – også fordi der ikke er en anordning der markerer at (et af) venterummene er i brug. Efter min opfattelse kan der rejses spørgsmål om hvorvidt dette udgør en tilstrækkelig sikkerhed for at ingen bliver glemt. Jeg peger i den forbindelse tillige på reglerne herom i Justitsministeriets vejledning.

Inden jeg foretager videre vedrørende dette spørgsmål i anledning af min inspektion af venterummene på politistationen i Skagen, beder jeg politimesteren og Justitsministeriet om en udtalelse. Jeg beder om at Justitsministeriet forinden indhenter en udtalelse fra Rigspolicefen.

Venterummene fremtrådte i god stand og rengjort.

2.1. Venterummenes anvendelse

I sit svar af 6. november 2002 i ovennævnte generelle sag om indretning af venterum har Rigspolicefen oplyst følgende om politiets anvendelse af venterum:

”Venterummene på landets politistationer anvendes til anholdte personers kortvarige ophold i forbindelse med, at de pågældende afventer en nærmere afhøring.

Endvidere anvendes venterummene til kortvarige ophold i forbindelse med politiets fremstilling af personer for fogedretten, ligesom vidner, der efter rettens bestemmelse skal afhentes af politiet, i nogle tilfælde kortvarigt anbringes i venterum, såfremt de ikke kan fremstilles i retten øjeblikkeligt med henblik på indenretlig afhøring.

Rigspolitiet kan endvidere oplyse, at detentioner i nogle tilfælde anvendes som venterum, efter at der i hvert enkelt tilfælde er foretaget en konkret vurdering af, om venterumsanbringelsen undtagelsesvist kan ske ved anbringelse i detentionen og dette i øvrigt er i overensstemmelse med den anholdtes ønske. Der henvises i den forbindelse til ombudsmandens j.nr. 2000-3783-618 og 2000-3011-618 vedrørende inspektionen af detentionerne på Københavns Politis Station 2 og Kalundborg Politigård.”

Det blev, som allerede nævnt, under inspektionen oplyst at politiet i Skagen normalt ikke anvender venterummene i mere end fire timer ad gangen.

På baggrund af det oplyste finder jeg det ikke nødvendigt at anmode om mere specifikke oplysninger om varigheden af de enkelte anbringelser.

Det oplyste giver mig ikke grundlag for bemærkninger.

3. Opfølgning

Jeg beder om at politimesterens oplysninger mv. tilbagesendes gennem Justitsministeriet således at ministeriet kan komme med bemærkninger hertil.

4. Underretning

Denne rapport sendes til ordenspolitiet i Skagen, Politimesteren i Frederikshavn, Justitsministeriet, Rigspolitichefen og Folketingets Retsudvalg.

Lennart Frandsen
Inspektionschef

